

Llei de benestar per a les generacions presents i futures de les Illes Balears

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

El món afronta una crisi sistèmica multidimensional sense precedents. Redreçar la situació implica resituar els valors i les prioritats que ordenen la relació dels humans amb l'entorn natural amb perspectiva i responsabilitat intergeneracional.

El benestar de les generacions presents i futures només serà possible si garantim que els organismes públics i qualsevol actor privat tinguin en compte, en termes de benestar ambiental, social, econòmic i cultural, les externalitats negatives de totes les seves actuacions i planificacions estratègiques i l'impacte de les seves actuacions sobre les generacions futures per garantir el dret a viure en un context ecològic i territorial òptim en una societat econòmicament i socialment justa.

Vetllar per garantir el benestar de les generacions presents i futures és la finalitat principal d'aquesta llei, la implementació de la qual, haurà de ser interpretada d'acord amb els següents principis rectors:

- Principi desenvolupament sostenible. Dins l'àmbit d'actuació de la present llei, qualsevol referència al principi de desenvolupament sostenible implica que s'ha de tenir en compte els següents elements:
 - La importància de mantenir un equilibri entre l'assoliment de les necessitats a curt termini i l'obligació de salvaguardar les necessitats a llarg termini; especialment quan la consecució de les primeres vagi en detriment de les segones.
 - La necessitat d'adoptar un enfocament integrat, considerant que l'impacte d'una acció dirigida a potenciar un dels objectius de benestar, no ha suposat un perjudici per a la consecució dels altres.
 - La importància d'involucrar a altres actors, tant públics com privats, en la consecució dels objectius de benestar, a l'efecte d'assegurar una representació global de la societat de les Illes Balears.
 - La dotació de recursos públics haurà d'orientar-se a la consecució dels objectius de benestar, a l'efecte per tal de prevenir problemàtiques en la seva implementació o evitar mesures que suposin que aquests objectius esdevinguin deficientes o suposin un deute públic inasumible.
- Principi de precaució previst a la Declaració de Rio de 1992 (Principi 15). Pretén evitar danys greus o irreversibles d'impacte ambiental, per la qual cosa implica actuar amb cautela en els casos en que no existeix informació suficient sobre l'impacte ambiental que pot comportar una activitat, disposició normativa o política concreta. Entre altres coses, implica que la manca de certesa científica no ha d'impedir prendre decisions per a prohibir o limitar activitats quan es tenen sospites argumentades de que poden tenir efectes greus o irreversibles pel medi ambient o la salut de les persones.
- Principi de prevenció previst a la Declaració de Rio (Principi 17). Es refereix a aquells danys que són sabuts amb certesa, i que cal evitar, ja que els danys al medi ambient esdevenen irreversibles i, en cas de poder reparar-se, les seqüeles són intenses i duradores.
- Principi de dignitat de la vida, entès com la prevalença del dret a una vida digna, que es fonamenta en la justícia ecosocial, la justícia climàtica, i la justícia intergeneracional i intrageneracional, interterritorial, local i global.
- Principis d'ecodependència i interdependència. Entendre el territori com una gran reserva d'espècies, hàbitats i ecosistemes que compleixen una funció essencial des del punt de vista de sosté vital i essencial dels sistemes econòmics i socials de les generacions presents i futures.
- Principi de diversificació. Basat en l'assumpció de la necessitat de generar i impulsar nous nínxols de formació, cultura, treball i investigació vinculats a una nova economia plural i transformadora com a base de la transició ecosocial que garanteixi el futur, davant el repte de les emergències econòmica, social i climàtica a les que hem de fer front com a societat.
- Principi del bé comú. La vocació del territori ha de ser el sosteniment de la vida atenent els potencials i límits que això implica i sempre, fent prevaldre el bé comú per damunt dels interessos econòmics i de mercat que atemptin o vagin en detriment de l'objectiu irrenunciable de garantir el dret a la vida, el dret a la salut, el dret a un medi ambient sa, el dret a un habitatge digne i el dret a una renda, ara i en el futur.
- Principi de no regressió. Entès com una obligació imposada a les institucions públiques per tal de no modificar els estàndards de protecció ambiental en el cas que suposin una disminució del nivell establert.

TÍTOL I. DISPOSICIONS GENERALS

Article 1. Objecte

1. L'objecte d'aquesta llei és vetllar perquè les actuacions de les institucions públiques de les Illes Balears garanteixin el benestar ecològic, econòmic i social de les generacions presents i futures de les Illes Balears.

Article 2. Àmbit d'aplicació

1. Aquesta llei és aplicable a les administracions públiques de les Illes Balears.

2. En els termes que determina aquesta llei, s'entén per administracions públiques de les Illes Balears:

- a) L'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i els ens que integren el sector públic instrumental.
- b) Els consells insulars i els ens públics que en depenen o que hi estan vinculats.
- c) Les administracions locals de les Illes Balears i els ens públics que en depenen o que hi estan vinculats.

3. Les disposicions d'aquesta llei són vinculants, en l'àmbit territorial de les Illes Balears, per a:

- Tots els procediments d'elaboració normativa.
- Plans, projectes i programes subjectes a avaluació ambiental estratègica o avaluació d'impacte ambiental, d'acord amb el que disposa la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears.
- Contractes del sector públic d'obres per una quantia igual o superior a 1.000.000 €
- Convocatòries de subvencions o ajuts públics, el pressupost de les quals superi 1.000.000€
- Qualsevol projecte que sigui declarat d'utilitat pública o d'interès general, projecte industrial estratègic, o interès autonòmic previst a la normativa sectorial corresponent.

TÍTOL II. BENESTAR DE LES GENERACIONS FUTURES

Article 3. Objectius de benestar

D'acord amb aquesta llei, els objectius de benestar a assolir, ara i per a les futures generacions, són:

1. La prosperitat social col·lectiva, conseqüència d'un sistema productiu i de consum sostenible social i ambientalment diversificat i baix en carboni, que utilitza els recursos naturals de manera eficient i sostenible. Aquest sistema reforça la formació, la innovació i la qualificació professional.

2. La resiliència, entesa com el manteniment i la millora de l'entorn natural, amb una biodiversitat saludable i el manteniment d'uns ecosistemes en funcionament que donen suport a les resiliència econòmica i ecològica i la capacitat d'adaptació al canvi.
3. La salut, entesa desde la concepció integral, multisectorial i àmplia que es fonamenta en el benestar físic, mental i espiritual de les persones i les bones condicions ambientals.
4. La igualtat, com a garantia de que ni l'origen ni cap altra circumstància personal no comporti una discriminació en l'exercici dels drets inherents al desenvolupament d'una vida digna.
5. La cohesió, entesa com a cohesió interna i respecte mutu dins una societat plural, diversa i equitativa.
6. La cultura, en el si d'una societat que promou i protegeix el propi patrimoni natural i cultural i potencia l'arrelament i el sentiment de pertinença al territori.
7. La responsabilitat, entesa com la necessitat d'atendre i assumir la repercussió de les accions pròpies en la resta del planeta, cercant una contribució positiva al benestar global.

Article 4. Avaluació de l'impacte sobre el benestar de les generacions presents i futures de les normes, els plans, els programes i els actes administratius.

La perspectiva intergeneracional i la prevenció de qualsevol impacte negatiu sobre el benestar de les generacions presents i futures ha d'orientar totes les normes, els plans, els programes o els actes administratius objecte de l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei. A aquest efecte :

1. L'òrgan promotor o encarregat de la seva tramitació, mitjançant l'elaboració d'un *Informe d'avaluació d'impacte sobre el benestar de les generacions presents i futures*, avaluarà l'impacte potencial i les repercussions positives o negatives sobre les generacions futures i la capacitat d'aquestes per definir el seu model social, econòmic i ambiental, d'acord amb els objectius descrits a l'article 3 d'aquesta llei i els principis rectorials exposats en l'exposició de motius.
2. L'elaboració de l'informe s'haurà d'ajustar a les indicacions detallades a les guies elaborades per la Comissió per al benestar de les generacions presents i futures de les Illes Balears. Haurà d'integrar, en tot cas, indicadors d'avaluació de la implementació de les previsions, així com un calendari de seguiment.

Tant l'informe com els resultats del seguiment seran públics i accessibles als ciutadans, com a mínim, a la plana web de l'òrgan promotor.

3. L'informe serà presentat a la Comissió per al benestar de les generacions presents i futures de les Illes Balears, que emetrà, d'acord amb el que es detalla a l'article 9.2, una resolució motivada de valoració.
4. En cas de que la Comissió presenti una resolució motivada de valoració negativa, l'òrgan responsable podrà modificar la proposta, desistir-ne o bé, en cas de voler tirar endavant la proposta, haurà d'iniciar procés participatiu, d'acord amb l'article 6.1 de la Llei 4/2011, de 3 de març, de bona administració i del bon govern de les Illes Balears. En aquest cas, no podrà justificar-se, en cap cas, la impossibilitat de dur a terme aquest procés.
El procés participatiu estarà obert a la societat civil i haurà de consultar, específicament, aquelles qüestions que, d'acord amb resolució motivada de valoració de la Comissió, incideixen negativament en el benestar de les generacions presents i futures. Així mateix, haurà de contrastar propostes alternatives per esmenar i pal·liar aquesta circumstància.
5. Sobre la base dels resultats del procés participatiu, les normes, els plans, els programes o els actes administratius incorporaran mesures adreçades a neutralitzar el seu possible impacte negatiu i garantir, en definitiva, que contribueix al benestar present i futur, i no el perjudica.
6. En cas de que la Comissió presenti una resolució motivada de valoració positiva, serà incorporat a l'expedient de tramitació que correspongui, que continuarà d'acord amb el procediment habitual.

Article 5. Informe d'avaluació d'impacte sobre el benestar de les generacions presents i futures en els avantprojectes de llei de pressupostos

1. Les Lleis de Pressupostos de la Comunitat Autònoma han de ser un element actiu en la consecució de manera efectiva dels objectius de benestar de les generacions presents i futures.
2. Les conselleries de l'Administració de les Illes Balears i els ens del sector públic instrumental de la comunitat autònoma han d'incorporar en les memòries dels programes pressupostaris que s'integren en els pressupostos, les actuacions per adequar la despesa a les necessitats específiques de les generacions futures amb la finalitat d'avançar en la garantia del seu benestar. En aquest

sentit, han de fer visible l'impacte dels pressupostos sobre els objectius definits a l'article 3 d'aquesta llei.

TÍTOL III Organització institucional

Article 6. Comissió per al benestar de les generacions presents i futures de les Illes Balears

1. Es crea la Comissió per al benestar de les generacions presents i futures de les Illes Balears.
2. La Comissió és un òrgan col·legiat consultiu, independent i d'intervenció necessària en els procediments d'elaboració normativa, en la planificació i en l'actuació de les administracions públiques de les Illes Balears, segons el que disposa aquesta llei.
3. La finalitat de la Comissió és vetllar pel benestar de les generacions presents i futures de les Illes Balears. En concret, contribuir a que els legisladors i les administracions públiques respectin i avancin vers els objectius de benestar intergeneracional en els termes definits en aquesta llei.

Article 7. Composició

1. La Comissió es compon del president o la presidenta, el secretari i el comitè tècnic.
2. El president o la presidenta de la Comissió serà nomenat pel Parlament de les Illes Balears dins dels sis mesos següents a l'aprovació d'aquesta llei.
3. El Comitè Tècnic té caràcter tècnic i multidisciplinari.
4. Els membres del Comitè Tècnic seran proposats pel president o presidenta de la Comissió i nomenats pel Parlament en un termini màxim de 6 mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta llei.
5. La composició del Comitè Tècnic ha d'obeir a criteris de competència, respectar els criteris de paritat de gènere, de representativitat interterritorial i intergeneracional. El Comitè Tècnic serà multidisciplinari i estarà integrat, per un mínim d'11 i un màxim de 13 persones, expertes en els següents àmbits:
 - I. Educació, recerca i innovació
 - II. Agroecologia i biodiversitat
 - III. Mitigació i adaptació a la crisi climàtica
 - IV. Justícia social
 - V. Model econòmic
 - VI. Urbanisme, territori i recursos
 - VII. Polítiques d'igualtat i gènere
 - VIII. Immigració
 - IX. Cultura

- X. Infància i joventut
- XI. Salut Pública

Entre les persones triades hi haurà com a mínim, un representat de l'àmbit acadèmic, un de les entitats socials i un de les entitats en defensa del medi ambient.

Article 8. Funcionament

El funcionament de la comissió, fins que no aprovi el seu reglament intern segons el previst en la disposició transitòria primera, es regirà per la normativa general sobre òrgans col·legiats.

Es reunirà com a mínim un cop cada trimestre.

La Comissió està adscrita a la Conselleria de Presidència del Govern de les Illes Balears o a la conselleria competent en matèria de coordinació de polítiques públiques. Aquesta conselleria facilitarà els recursos necessaris per al seu funcionament, i no intervindrà en les decisions de la Comissió.

Article 9. Funcions de la Comissió

Les funcions de la Comissió són:

1. Elaborar les guies que orientaran les institucions públiques en l'avaluació d'impacte sobre el benestar de les generacions presents i futures en l'exercici de les seves funcions.
2. Emetre les resolucions de valoració dels informes d'avaluació d'impacte intergeneracional elaborats per les institucions públiques, en el termini que determini el reglament intern, que no pot ser, en cap cas superior a tres mesos. Aquest serà, així mateix, el termini rector fins l'aprovació del reglament. Les resolucions de valoració seran favorables o desfavorables. La resolució de valoració desfavorable haurà de detallar els elements que es considera que poden incidir negativament en el benestar de les generacions presents i futures i argumentar el perquè.
3. Assessorar i formar els organismes públics, que així ho sol·licitin, sobre com avaluar l'impacte al llarg termini de la seva actuació, sempre que la capacitat de feina li ho permeti, una vegada prioritzada l'emissió de resolucions de valoració.
4. Elaborar un informe bianual de balanç del grau de compliment dels objectius de benestar al conjunt de les Illes Balears, a partir del contingut dels informes d'impacte intergeneracional realitzats per part dels organismes públics i les seves particulars avaluacions de seguiment.

5. Elaborar un informe cada quatre anys que permeti fer una avaluació completa de l'efectivitat i la garantia de compliment dels objectius de benestar de les generacions presents i futures i de les avaluacions de les polítiques públiques en relació als objectius de benestar.
6. En matèries que no siguin competència pròpia de les administracions públiques de les Illes Balears, d'ofici o a instàncies dels ajuntaments, elaborarà un informe valoratiu en els mateixos termes que per als casos contemplats a l'article 2, el farà públic i l'enviarà a la institució competent.

Article 10. Finançament

El Govern de les Illes Balears, a través de la conselleria d'adscripció de la Comissió, haurà d'habilitar els mitjans humans, materials i econòmics necessaris per al compliment d'allò que disposa aquesta llei.

A tal efecte, es realitzaran les corresponents previsions als Pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

Disposició transitòria primera. Aprovació del reglament intern de funcionament de la Comissió

La Comissió per a al benestar de les generacions presents i futures de les Illes Balears redactarà, en el termini d'un any des de la seva constitució, el seu propi reglament que en detallarà el funcionament, de forma complementària al que estableix l'article 8 d'aquesta llei.

Disposició transitòria segona. Informació estadística.

En el primer any des de la seva constitució, la Comissió elaborarà una proposta d'indicadors que permetin valorar les tendències relatives a la consecució dels propòsits d'aquesta llei i el progrés en relació a l'assoliment dels objectius de benestar de les generacions presents i futures, i s'eleven a proposta, per tal que l'organisme autonòmic encarregat de l'elaboració i gestió de dades estadístiques, els incorpori a la seva informació estadística.

Disposició final primera.

Aquesta llei entrarà en vigor el dia següent a la seva publicació.